

čemo, de tako sukanje sleherni sodni za eniga pisarja delo pomnoži. Če je res tako, je vendar škoda, toliko pisarjev preveč plačevati. Ali bi ne bilo prav, nepotrebniga dela opustiti, in tiste rajše za silno potrebne šole obrniti?*)

Iz Celovca se v „Südslavische Zeitung“ piše, de na v 52. listu lanskim Novicomenjeni ugovor nemške učiteljske stranke v Celjovcu, je ukazalo ministerstvo bogačastja in uka, de slovenski jezik je za vse Slovence nepogojen predpisan uk. Dopisnik sklone to veselo naznanilo s sledečim pristavkam: „Hvala g. ministru za ta vesel ukaz! Hvala pa tudi g. Dr. Kleemannu, ki je gotovo ta ukaz nasvetoval in vzročil!“

Z Slovenskiga Štajara. — Ravnopravnost domačiga jezika, od presvitliga cesarja tudi Slovincem dana, tudi pri nas zdihuje po izveličenju iz jarma, pod katerim se še zmiraj znajde malo bolje kot pred dano vstavo. Nemške pisma letajo iz vradij od vesi do vesi, od župana do župana, med katerimi le redko kdo zna nemški jezik. V dokaz tega vam povem živo resnico: Od okrožne gosposke je prišlo pri nas k nekemu županu pismo v nemškem jeziku takole: „An die Stelle der zwei Geschworenen wird dem Bürgermeister der Auftrag gegeben, zwei andere zu wählen.“ Ko je župan, ki le slovensko razume, to preštel, se prime vès prestrašen za glavo, rekoč: oj! od kod le čem jaz iz svoje vesi za vojšino dva prilična mladenčca vzeti? Vès osupnjen gré k gosposki, in začne tam spričavati, da ne more iz svoje vesi nikogar za vojaka dati. Po tem je še le zvedel, kaj je bil zapopadek onega pisma. — Tudi v šolah se nam mnogo bolje ne godí. Res je, de imamo prav verle, in za domače pravice iskrene učitelje in katehete, ali žalibog! da je broj taci premajhen. Čul sim na svoje ušesa v jedni celo slovenski šoli pred in pe uku le po — nemškem moliti, in tak lepo slovensko pesem „při sveti duh“ po nemškem brez razuma popevati. Tudi na šolarskem ispitu lanskiga léta je slovenski gosp. katehet eno deklico, ktera je le samo slovensko razumela, katehizem v nemškem jeziku pital; deklica gleda gleda, ali ni mogla razumeti kak in kaj če reči; ko jo je katehet potem po slovenskem opital, je tak govorila, da je bilo veselo poslušati. Zlo krivo je, ako se celo v veroznanskih ukih „jezikoslovje“ poskuša! Kdaj bo od cesarja blagovoljena ravnopravnost narodov se oživila iz papirja v djanje?

Od Štaj. Drave. 8. sušca. (D.) Že davno sim hotel Slovincem žalostno novico oglasiti, pa serce mi je bilo preteško. 20. svečana so zgubili Slovenci enega nar boljših domorodcev — g. okrajnega svetovavca Andreja Dominkuša, ki se je po dolgi bolezni v bolji svet preselil. Rajnki domorodec je bil rojen v tergovišču Središču (Polstrau) v létu 1796, kjer je njegov oče, promožen posestnik, od vsakega lepo spoštovan, živel. Andrej je dobil prvi šolski nauk v domači šoli; latinske šole je objiskal v Marburgu; pravo- in modroslovne v Gradcu. Po doveršenih šolah je bil po več gradih oskerbnik in komisar; v létu 1828 pa je prišel za štajarsko stanovskega dacnega kontrolorja v Gradec. Tukaj je začel za blagor slovenskega rodú lepo skrbeti. Ne samo, da je ubožnejše slovenske študente podperal z denarji in z vsim potrebnim za življenje; njegova hiša je tudi bila skupščina mladih slovenskih spisateljev, ktere je z bistrim svojim duham podbujal na izobraženje in ožlahnjenje duha in serca nadepolnih mladenčev. Pet dohtarjev zdravništva, trije pravdoslovja, več uradnikov slovenske kerví zahvalijo njegovi pomoči

doseženi cilj. Tudi poznamo več mladih mašnikov, kterih dobrotljivi podpornik je rajnki bil in jim pomagal v njihov imenitni stan. Léta 1838 je prišel za oskerbnika velike škofovske grajšine v Sekavi verh Lipnice. Ljudstvo ga je ljubilo in častilo, in njegova gostoljubnost je slovela dalječ okoli. Tukaj je slovenskim mladenčem posebno pomagal, kjer jim je mogoče bilo se praktiški izobraziti in pravdoslovja privatno učiti. Léta 1848 ga je zaupanje Slovencev izvolilo za poslanca pri prvem avstrijskem državnem zboru; da je tudi tukaj za korist Slovencev skerbil in slavnjansko reč podpiral, je vsim domorodcem dobro znan. Léta 1849 je bil zvoljen za okrožnega poglavarja v Brežcah; od kodar pa je mesca septembra 1850, kjer mu slabo zdravje ni dopustilo, velikega posla se z vsimi močmi prijeti, v Marburg na ložjo slušbo prestavljen bil in mesto okrajnega svetovavca (Kreistrath) dobil. Božja kapla (mervoud) mu je močno telo polamala in njegovem življenju prenašlo konec storila. Slovenska gimnazijalska mladež, ktere učenec je rajnki tudi enkrat bil, in domorodni duhovniki so izrazili pri sprevodu v imenu vsih Slovencev očitno zahvalnost. Lahka naj mu bo zemljica!*)

Novičar iz mnogih krajev.

Po vunanjim svetu se pretekli teden ni nič posebniga zgodilo. Nar važniši prigodba je, da na Angleškem staro ministerstvo ostane. V Bosni na Turškem se prekucije vedno širijo. „Vojvodjanka“ piše, da bo knežija Serbska 10 novih bataljonov napravila in mejno vojništvo osnovala. — 1. sušca se je začelo cesarsko samoprodajstvo tokaka na Horvaškem. — Večina poslancov, ki so posvetovali na Dunaji novi dac za izvožnjo domačiga blagá in za uvožnjo ptujiga, je predložila ministerstvu prošnjo, de naj se ta nova naprava precej ne vpelje, dokler niso nove oistre postave zoper zabranjeno prodajo blagá (kontrabant) vstanovljene. — Ministerstvo bo kmalo naukaze za oskerbovanje cerkveniga premoženja razglasilo in pa določila patronatnih zadev. — Po ukazu ministertva so dosihmal od komisij v red djane gruntne odškodnine in odkupnine in na te dane državne posojila za léto 1851 dohodniga davka proste, to pa ne velja od tistih odkupljivih davšin, ki izvirajo iz pogodb in jih podložni noter do opravljeniga odkupljenja popolnoma odrajuje. — Ministerstvo kupčijstva je sklenilo, strugo Donave po celim cesarstvu noter do iztoka v černo morje popraviti in tako brodove in kupčijo polajšati. — Na somnju v Peštu 5. marca je bila cena potašeljna cent po 17 — 20 gold. — ježic (konoper) kiblja 12 gold. — očiseniga ogeršičniga olja 31 — 32 gold. cent, — prešičjiga sala cent 23 gold., — voska 103 — 105 gold. cent. — Okoli Pariza so soseske med saboj pametno sklenile, da ena vas bo to, druga drugo sadje za prodaj pridelovala po različnosti zemlje. Vsaka soseska se trudi na vso moč za požlahnjenje svojiga sadja, in si tako velik dobiček naklonjuje.

Napovéd.

Mnogim željem vstreči, dam na znanje, da bom po dovoljenju vis. c. k. ministerstva úka občno rastljinoznanstvo (botaniko) in sosebno poznanje koristnih, škodljivih in strupenih zeliš še ta mesec učiti začel. Tisti gospodje, kise hočejo tega vsacimu človeku koristniga uka vdeležiti, so povabljeni, o saboto 15. dan t. m. popoldne ob štirih v učilnici 7. gimnazijalniga razreda se oglasiti. A. Fleišman.

*) Druga polovica čast. dopisa sledi v prihodnjim listu. Vred.

Naznanje. Četerta pola „živinozdravništva“ je na svitlo prišla; naj g. naročniki pošlejo po-njo.

*) Konec čast. dopisa sledi o prihodnjim listu. Ljubo nam bo, iz Vaših krajev večkrat kaj slišati v narodskih, kmetijskih in obertnijskih zadevah. Vred.